

■ Акцэнт на здароўе

ДЗІЦЯЧЫЯ ХІРУРГІ
ПРЫМАЮЦЬ ВЫКЛІК

Яны выконваюць усе неабходныя віды ўмяшання і нават распрацоўваюць свае матэрыялы і тэхналогіі для правядзення сучасных аперацый

Смяротнасць пасля хірургічнага лячэння немаўлят з прыроджанымі парокмі сэрца пастаянна зніжаецца. Праўда, колькасць выяўленых парокаў стабільна расце. Больш за тое, усё часцей выяўляюцца пацыенты з многымі парокмі развіцця.

— Калі гадоў трыццаць таму з'явіліся першыя ўльтрагукавыя апараты, мы загаварылі аб магчымасці выяўляць прыроджаныя парокі развіцця і, адпаведна, аб іх павелічэнні, — тлумачыць дырэктар РНПЦ дзіцячай хірургіі Канстанцін ДРАЗДОЎСКІ. — З іншага боку, развіваліся дапаможныя рэпрадукцыйныя тэхналогіі, пашырыліся магчымасці захавання цяжарнасці, выходжвання неданашаных і малавагавых дзяцей, што стала свайго роду выклікам дзіцячай хірургіі, якой трэба было дапамагаць выхаджаным далей — шляхам правядзення розных відаў аперацыйных умяшанняў. Па факце мы маем большую колькасць дзяцей з многымі парокмі развіцця і большую колькасць аперацый, якія выконваюць брыгады розных спецыяльнасцяў, але наўрад ці можна наўрад гаварыць пра прост дзіцячай захваральнасці. Раней такія пацыенты проста не выжывалі, а сёння дзіця, якое нараджаецца з некалькімі парокмі развіцця, што здараецца не так і рэдка, атрымлівае хірургічную дапамогу ў самы ранні тэрмін, у поўным аб'ёме і на самым высокім узроўні...

Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр дзіцячай хірургіі забірае самых цяжкіх пацыентаў з усіх абласцей, у тым ліку тых, што патрабуюць паўторных хірургічных умяшанняў. У сярэднім па сталіцы ў прыёмным пакоі цэнтра аказваецца каля 32 тысяч пацыентаў, і многія з іх маюць патрэбу ў аперацыі з прычыны пароку развіцця сэрца, кішэчніка, унутраных органаў, а яшчэ артапедычных і нейрахірургічных умяшаннях. Ёсць пацыенты, якім патрабуецца 8-10 аперацый для таго, каб бліжэй да 2-3 гадоў стаць здаровымі.

Такая медыцынская дапамога яшчэ больш складаная за тую, што аказваюць дарослым: дастаткова ўявіць памер органаў і сасудаў дзіцяці вагой 1,5-2 кг.

— У апошнія два гады колькасць аперацый, звязаных з парокмі сэрца, перавышае ўжо колькасць аперацый адкрытых, з траўматычнымі парэзамі, — кажа Канстанцін Драздоўскі. — Лапараскапія нованароджаных актыўна развіваецца — фактычна любы ўмяшанні можна выконваць такім чынам. Дасягаецца міні-інвазіўнасць з выкарыстаннем новага абсталявання і новага інструментарыя. Летас мы ўпершыню без правядзення адкрытай аперацыі імплантавалі ў стрававод дзіцяці стэнт — своеасаблівы каркасік размяшчаецца ў месцы звужэння, што дазваляе ўжываць ежу. Праз нейкі час звужэнне знікае, а стэнт рассмоктваецца, так што ніякага іншароднага цела ў арганізме не застаецца. Як і сусветная супольнасць, мы спрабуем асвойваць імпланта-

цыю клапанаў сэрца без адкрытай аперацыі...

Неінвазіўным метадам аперыруецца сёння і дыяфрагмальная грыжа — вельмі цяжкая паталогія, з якой раней дзеці ў 50 працэнтах выпадкаў не выжывалі. Сёння таго пацыента выходжаюць і рыхтуюць да аперацыі ў РНПЦ «Маці і дзіця». Калі гэта атрымліваецца, немаўля перавозыць у цэнтр дзіцячай хірургіі, дзе і выконваецца пластыка дыяфрагмы. Паспяховаць такіх умяшанняў проста неверагодная: пасляаперацыйная лятальнасць роўная... нулю.

— Самыя цяжкія выпадкі — гэта спалучэнні парокаў страўнікава-кішачнага тракту, нервовай трубкі і сэрца, — дадае **загадчык аддзела РНПЦ дзіцячай хірургіі Аляксандр СВІРСКІ**. — Неабходна выканаць паэтапную карэкцыю, але якое ўмяшанне правесці першым? Ці можна штосьці спалучыць? Наогул сёння трэба імкнуцца да аднаэтапнасці, аднаго наркозу. Не так даўно лічылася,

што аперыраваць нованароджанага больш за гадзіну, значыць, павялічваць рызыку яго гібелі на 50 працэнтаў. А сёння размова можа ісці пра 6-8-гадзіннае знаходжанне немаўлята на аперацыйным стале — настолькі

высокім стаў узровень анестэзіялогіі і рэанімацыі.

У апошнія 5 гадоў дзеці з парокмі сэрца і іншай хірургічнай паталогіяй за мяжу не адпраўляюцца. Усе метады, якія выконваюцца ў свеце, выконваюць і айчыныя спецыялісты. У цэнтры працуюць над дзясяткам навуковых праектаў у галіне сучаснай дзіцячай хірургіі, кардыяхірургіі, рэанімацыі і анестэзіялогіі. Распрацоўваюць нават новыя матэрыялы. Выпрабавалі, напрыклад, чалавечы алаперыкард — выдатны пластычны матэрыял для розных відаў карэкцыі (пластыкі сасудаў, закрыцця дэфектаў унутры сэрца, пры ўмяшаннях на грудной клетцы і брушной поласці).

Працягваюцца спробы аб'яднаць намаганні гінекалагаў, эндакрынолагаў і ўласна дзіцячых хірургаў для правядзення ўнутрывантробных умяшанняў. Ужо ў наступныя год-два плануецца ўкараніць хірургію плода і праводзіць падобныя ўмяшанні там, дзе гэта магчыма.

Штогод у РНПЦ дзіцячай хірургіі аказваюць дапамогу 50-ці пацыентам з іншых краін. Гэта выпадкі не экстраннай, а паэтапнай карэкцыі, а таму ніхто не адмяняе права выбару ўстановаў і краін, дзе яна можа быць праведзена. Кошт аперацыі на сэрцы ў такой сітуацыі (разам з наступным размяшчэннем у стацыянары) — каля 10 тысяч еўра.

Святлана БАРЫСЕНКА

...І няма манеткі

Калі вы гадуеце дзіця да 5 гадоў, звярніце ўвагу на любыя прадметы, тэарэтычна здольныя трапіць у страўнікава-кішачны тракт. Прыбярывце іх як мага далей.

Агледзьце наваколле на тым узроўні, на якім бачыць свет малое. Усё, што знаходзіцца на ўзроўні вачэй — хоць манеткі, хоць сродкі для прыборкі — дзеці любяць пакаштаваць. Хірургі сцвярджаюць, што не дзе 4-5 пацыентаў штодня трапляюць у стацыянары кожнай вобласці з іншародным целам у страўнікава-кішачным тракце. Менавіта хірургічнае ўмяшанне патрабуецца, калі прадмет затрымаўся ў страваводзе. А ступень траўматызацыі страўнікава-кішачнага тракту залежыць ад памеру таго, што дзіця праглынула, колькі часу прадмет знаходзіўся ў страваводзе або страўніку. Самыя цяжкія пашкоджанні пакідаюць пасля сябе батарэйкі, здольныя прапаліць не толькі сценкі стрававода, але і трахею, якую пакуль немагчыма замяніць. Звычайна трое з пяці такіх пацыентаў гінуць, астатнія застаюцца інвалідамі. Нельга забываць, што яшчэ больш сур'ёзнай пагрозай жыццю становіцца *удыханне* дробных прадметаў.

Бацюшка на фоне Свята-Троіцкага храма, на аднаўленне якога ён усё жыццё збіраў грошы.

Падчас чарговай камандзіроўкі ў Хоцімск не стрымалася, перш за ўсё забегла наведваць аднаго з самых шанаваных на Магілёўшчыне свяшчэннікаў — айца Кірыла (Бадзіча). А заадно і падарунак перадаць. Як-ніяк настояцель тутэйшага Свята-Троіцкага храма нядаўна адзначыў свой 90-ты дзень нараджэння. Акрамя цукерак

■ З любоўю ў сэрцы

і гарбаты прыхапіла і «звяздоўскі» кубачак. Чула, як ён шкадаваў, калі памочніца разбіла той, што я падарыла раней. Яна купіла яму ўзамен другі, але ён не прыняў яго, сказаў, што разбіты быў лепшы. Гэта быў не нейкі там капрыз, а звычайная павяда да старэйшай газеты краіны, якая, дарэчы, неаднаразова пра яго пісала. Вунь які цудоўны храм адбудаваў, цяпер клапоціцца, каб ён быў прыгожы не толькі звонку, а і ўнутры. Расказвае, што прывёз з Расіі шмат новых ікон, якія каштуюць вялікіх грошай. Добра, што ёсць шчодрыя прыхаджане, якія не шкадуюць сродкаў на добрую справу.

Парадавала, што бацюшка, які вясной перанёс цяжкую аперацыю, зноў на нагах. Напэўна, няма ў раёне чалавека, які б не маліўся за яго. Незалежна ад таго, веруючы ён або не. І Бог пачуў. Бо бацюшка сапраўды быў на мяжы жыцця і смерці. Медыкі стварылі сапраўдны чуд, і ён зноў з намі. Старшыня райвыканкама Сяргей Дземідзенка лічыць, што айцец Кірыл — жывы прыклад для пераймання.

БАЦЮШКА

Мы, як правіла, думаем толькі за сябе. Страшна ўявіць, колькі людскога гора ён прапусціў цераз сябе за сваё жыццё. Звычайна да Бога звяртаюцца, калі ўсё дрэнна і няма надзеі на лепшае. У кагосьці смяротная хвароба, нехта не паладзіў з роднымі, п'е, ужывае наркатыкі, пакутуе ад нянавісці да ўсяго чалавецтва. Бацюшка Кірыл за ўсіх моліцца без выключэння, бо не дзеліць людзей на добрых і дрэнных. Для яго ўсе роўныя, для кожнага просіць у Бога ласкі. Вось і я, ведаючы, на колькі моцная малітва бацюшкі, папрасіла, каб ён памаліўся за адну вельмі добрую маю знаёмую. Ён паабяцаў, і я спакойная. Бо гэта той чалавек, які слоў на вецер не кідае.

Хочацца, каб Бог падараваў яму больш сіл і здароўя. Бо ён не шкадуе іх для нас. Вось і цяпер згадаў пра нейкага юнака з Крычава, які сёлета скончыў школу і збіраецца стаць іканістам. Кажы, што хлопеч гэты з вельмі прыстойнай сям'і, наведвае храм і з дзяцінства піша іконы. Ён збіраецца ехаць вучыцца ў Смаленск і папрасіць бацюшку напісаць для яго рэкамендацыйны ліст.

Так склалася жыццё, што ў бацюшкі няма родных. Ёсць духоўныя дзеці, але і ў іх не

атрымліваецца часта наведваць яго. А ўзрост такі, што вось менавіта гэтай увагі і не хапае. Ён спрабуе злавацца, але ў яго гэта дрэнна атрымліваецца. Хочацца ўзяць у свае далоні яго, слабыя і маршчыністыя, пагладзіць, супакоіць. Бо старасць — гэта заўсёды цяжка, нават калі табе дапамагае Бог.

На тэрыторыі храма ніколі не змаўкаюць дзіцячыя галасы. Бацюшка сабраў для падлеткаў добрую бібліятэку, ёсць умовы займацца творчасцю, спортам і спевамі. У надзельныя дні ў храме спявае дзіцячы хор.

Мы сядзім на верандзе, вакол якой процьма кветак. Грэюцца на сонейку некалькі кошкаў, да якіх у бацюшкі асаблівае любоў, весела стракочуць конікі, пырхаюць легкакрылыя матылькі. Паветра напоўнена цудоўным водарам, і няма гэтага ўсюды пранікальнага гарадскога шуму. На душы лёгка і спакойна. Шкада, што час так хутка ляціць і трэба бегчы. Бывай, бацюшка. Не крыўдуй на нас, няўдзячных тваіх паслушнікаў. Мы не заўсёды самі сабе належым. Але ў думках ніхто не перашкодзіць нам быць разам і ў жыцці, і ў Вечнасці.

Нэлі ЗІГУЛЯ